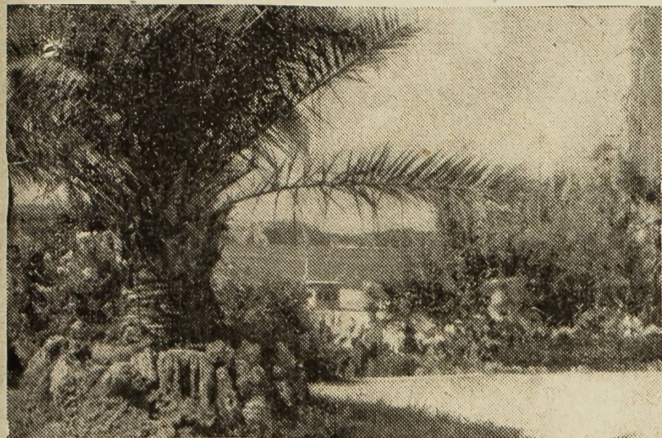

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
4. ožujka 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 29
Cijena 5 dinara

ORGANIZACIJA SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Šibenik — gradski perivoj

RAD ORGANA NARODNE VLASTI

BIRAČI PRETRESAJU DRUŠTVENI PLAN

Narodni odbor gradske općine prije konačnog usvajanja društvenog plana i budžeta za 1953. godinu, htio je da čuje mišljenje svojih građana. Na zborovima birača, koji su se posljednjih dana održali po izbornim jedinicama, građani su se upoznali s prijedlogom društvenog plana i budžeta. Oni su dali niz korisnih prijedloga za pravil-

niji raspored financijskih sredstava.

Pored ostalog, birači su naročito živo raspravljali o zdravstvenoj službi, prosvjeti i poboljšanju higijenskih prilika u gradu. Na nekim zborovima oni su predložili da privredna poduzeća u jačem obimu pomognu investiciju izgradnju na području grada.

Gradani su pozdravili inicijativu svog Narodnog odbora koji im je pružio priliku da razmatraju i donose prijedloge o problemima koji su od velikog značaja za razvitak grada. Oni su ujedno podvrgli kritici one birače, koji nisu učestvovali na ovim korisnim zborovima.

Izbori za radničke savjete

Prema odluci Izvršnog vijeća NR Hrvatske redovni izbori za radničke savjete održat će se u toku mjeseca ožujka. Da bi naši radni kolektivni što spremnije dočekali izbore, to je prošlog tjedna u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća održan prvi predizborni sastanak, kojem su prisustvovali predsjednici sindikalnih organizacija, radničkih savjeta i upravnih odbora privrednih poduzeća.

U referatu kojeg je podnio tajnik Mjesnog sindikalnog vijeća Ante Batjkas, iznijeti su uspjesi koje su u svom radu postigli radnički savjeti. No, i pored dobrih rezultata, uočeno je i niz slabosti, a koje su u prvom redu rezultat pomanjkanja pomoći i kontrole od strane radnih kolektiva. Naime, nije bila rijetka pojava da su se pojedini radnički savjeti u nekim privrednim poduzećima odvajali od kolektiva, donosili važna rješenja, a da kolektiv nije pravovremeno bio upoznat s tim. Isto tako i upravni odbori pojedina pitanja riješavali su posve samostalno dakle bez učešća proizvođača. Ovdje je potrebno zabilježiti da su radnički savjeti prije donošenja bilo kakve odluke rijetko sazivali skupštine radnika, koje su inače jedna od najboljih formi za produblivanje i razvitak radničkog upravljanja poduzećem i socijalističke demokracije uopće. Takav i sličan propust ne bi se smio više dogoditi naročito ne sada kada su u toku pripreme za izbore radničkih savjeta.

Pojedini upravni odbori stavili su se iznad radničkih savjeta, zalazeći često u okviru rada radničkih savjeta. Dosadašnje iskustvo pokazalo je, da su materijali, koji su se raspravljali, bili preteški za pojedine članove radničkog savjeta.

Sindikalne organizacije su u toku ove godine postavili pitanje učvršćenja socijalističke demokracije, naime, da se dade puna kontrola radnom kolektivu kako u radu radničkih savjeta tako i upravnih odbora. Sindikalnim organizacijama, naročito sada, kada su u toku predizborne pripreme, postavlja se u zadatku, da dobro analiziraju pitanje — koga birati u radnički savjet. Pri tom treba da imaju u vidu da za nove članove radničkog savjeta budu birani u prvom redu proizvođači, klasno svijesni i graditelji novog socijalističkog društva. Pored toga, sindikalne organizacije treba da postanu nosioci političkog rada i tehničkih priprema za izbore radničkih savjeta. Nadalje, nužno je potrebno postaviti kandidacionu listu sa više kandidata, nego što ih se bira u radnički savjet.

Da bi u budućem radu u punoj mjeri dolazila volja i stav kolektiva kako u pitanju rada organa radničkog upravljanja, tako i u otklanjanju svih slabosti potrebno je, da se prethodno sastane skupština radnika, a done-sene odluke da potom radnički savjet ozakoni. Upravni odbor bi, nadalje, trebao sprovođiti u djelo odluke radničkog savjeta, jer će jedino na taj način doći do punog izražaja učešće svih proizvođača u upravljanju poduzećem. Naime, dešavalo se ponegdje da su do sada radnički savjet i upravni odbor zakazivali sjednice i donosili odluke bez učešća radnog kolektiva.

Stoga je dužnost i osnovni zadatak sindikalnih organizacija da u svim privrednim poduzećima već sada preko predizbornih sastanaka upoznaju svoje članstvo o važnosti samih izbora, kao i da izvrše sve potrebne pripreme da bi oni zaista bili garancija za buduću uspješnu rad svakog kolektiva. O njihovom radu i organizaciji ovisi koji će radnici preuzeti na sebe tako važan i odgovoran zadatak — upravljanje radnim kolektivom.

UOČI V. KONGRESA NOJ-e

Jutros su otputovali delegati kotara i grada Šibenika na V. kongres NOJ-a, koji će se održati u Beogradu.

Prilikom polaska na V. kongres, drug Rajko Dobrijević — sekretar kotarskog komiteta NOH-a dao je slijedeću izjavu: »Dosljedno ćemo predstavljati organizaciju Narodne omladine našeg kotara. Mi na V. kongres NOJ-a krećemo s ponosom, jer se imamo s čim ponositi. Od IV. kongresa SKOJ-a i NOJ-a, pa do sadašnjih dana, organizacija našeg kotara dala je na izgradnji auto-puta »Bratstvo-Jedinstvo« Novom Beogradu, tvornici »Jedinstvo« u Zagrebu, Pionirskom gradu, pruzi Banjaluka—Doboj i na Vinodolu 14 brigada sa 2496 članova Narodne omladine. Članovi Narodne omladine na tim radnim akcijama dali su 149.160 radnih dana, što u sata iznosi 1.193.280, u vrijednosti od 35.789.400 dinara. Za nesebično zalaganje i radni heroizam u borbi za izgradnju pomenutih objekata brigade su proglašene 55 puta udarnim i 22 puta pohvaljenim. Sa tih radnih akcija povratilo se 597 udarnika i 1573 pohvaljena omladinca i omladinke; tri brigade su odlikovane ordenima rada Prvog i Drugog reda.

Naša organizacija nije učestvovala samo na omladinskim radnim objektima, ona je radila i sa članovima NF-a. Samo u 1949. godini učestvovalo je 1895 omladinaca i omladinki na frontovskim radnim akcijama, a da i ne govorim o ogromnom učešću omladine i njenom nesebičnom zalaganju u izgradnji lokalnih objekata: zadrugnih domova, narodnih škola, izgradnji seoskih puteva, čatrnja, pošumljavanju golog krša i t. d. Kada bi sve to skupili i izvršili jednu računicu na prednji način, onda bi imali za rezultat, da je naša organizacija na tim objektima i radovima da-

la 1.293.600 radnih sati, što u dinarima iznosi 38.808.000.

Zalaganje naše organizacije kroz cifre, predstavlja visoku političku svijest članova Narodne omladine.

Izgrađeni objekti, odlikovanja, udarničke značke i diplome, žuljevite ruke i znoj s čela naše omladine; današnja spremnost naše organizacije, da se bori za liniju SKJ-a i da se aktivizira na bilo kojem zadatku kojeg postavlja društvo, SKJ, i drug TITO,

čine nas dosljednim i ponosnim na V. kongresu Narodne omladine Jugoslavije.«

Otvorena zdravstvena stanica u Primoštenu

Nedavno je na našem kotaru otvorena još jedna zdravstvena stanica i to u Primoštenu. Ova će služiti za potrebe dviju novoformiranih općina u Primoštenu i Rogoz-

nici. U najskorije vrijeme predviđa se otvorenje još jedne takve stanice i u Rogoznici.

Liječnik ove nove zdravstvene stanice dr. Marija Petrigalla, preuzimajući dužnost izjavila je, da je neobično radodna što ju je dopalo ovo radno mjesto, te je obećala da će se truditi i zaigati kako bi zadovoljila potrebe zdravstvene pomoći stanovništvu obiju općina.

Ovih dana, uz pomoć Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku Vlade NR Hrvatske, ostvarena je jedna davna potreba stanovništva našeg grada i kotara. Naime, Šibenik je dobio nova sanitetska kola marke »Mercedes« sa jednim, odnosno u slučaju potrebe, sa dva ležaja.

Drug Bela Goldštajn je u ime Savjeta za narodno zdravlje i socijalnu politiku Vlade NR Hrvatske predao ova kola gradu i kotaru.

Preuzimanje sanitetskih kola u ime NO-a gradske općine izvršili su Iviša Baranović, potpredsjednik NO-a i Ivo Vjkario, vršilac dužnosti tajnika Doma narodnog zdravlja u Šibeniku.

Pripreme za proslavu 8. marta - dan žena

Organizacija žena grada Šibenika vrši pripreme za što svečaniju proslavu 8. marta. Gradska sekcija AFŽ-a donijela je i program proslave. Sve osnovne sekcije AFŽ-a održat će sastanke žena na kojima će govoriti o značaju toga dana, o borbi žena za očuvanje mira u svijetu, o ulozu i zadacima žena u socijalističkom Savezu radnog naroda. Isto tako pojedine blokovske sekcije održat će i predavanja o odgoju djece, o zaštiti majke i djeteta i t. d.

7. III. gradska sekcija AFŽ-a posjetit će i grobove palih drugarica i položiti vijence. Isto tako predstavnice žena učinit će se i posjete dječjem zavodu »A. Šantić«, dječjem obdaništu »J. Bučić«, dječjem domu »P. Grubišić« i porazgovoriti o problemima o kojima će se i organizacija AFŽ-a svestrano založiti u njihovom rješavanju.

Toga dana u prostorijama Remontnog zavoda u 16 sati održat će se i miting žena na kojem će se govoriti o značaju dana žena, o položaju žena u našem društvu i zadacima žena nakon VI. kongresa SKJ i IV. kongresa NF-a Jugoslavije. Na sam dan žena — 8. marta — održat će se svečana akademija u Narodnom kazalištu, na kojoj će pored referata kulturno-umjetnička grupa Gradskog odbora Crvenog križa uz učešće naših drugarica izvesti dramu »Graničari« (Proštenje na Iljevo) od Josipa Freudenreich-a u režiji Milke Bučić.

DISKUSIJA O RASPODJELI VIŠKA DOHOTKA

ZAJEDNIČKI INVESTICIONI FOND

Zbog značenja samog sastanka od 23. veljače o. g., na kojem se raspravljalo o višku dohotka i načinu na koji su ga poduzeća raspodijelila, svakako je potrebno na isti se opširnije osvrnuti.

Na sastanku se je raspravljalo samo o nekim poduzećima i to sa područja industrije, trgovine, izgradnje i transporta za koja je izvršena analiza rada.

Tako je ustanovljeno, da je u poduzeću »Jadranka« isplaćeno radnicima i službenicima iznad iznosa njihovih plaća po tarifnom pravilniku, suma od 1 milion 806 hiljada dinara. Poduzeće je ostvarilo višak fonda plaća u visini od 3 miliona 284 hiljade dinara koji do danas još nije podijeljen. Ostali dio viška dohotka u iznosu od 32 miliona 860 hiljada dinara otpada na akumulaciju i fondove. Analizom

je ustanovljeno, da je višak dohotka, a prema tome i višak fonda plaća u ovom poduzeću, proizšao zbog toga, što je ono svoje proizvode prodavalo po višim cijenama nego što je bilo predviđeno i na taj način poduzeće je zaradilo 25 miliona 200 hiljada dinara. Pored toga, ovo poduzeće je previsoko postavilo normu utroška materijala, pomoćnog materijala, i ostalog. Iz ovog se vidi da ostvareni fond plaća nije zasloga radnog kolektiva.

Kod Tvornice elektroda i ferolegura ostvaren je višak fonda u visini od 18 miliona 551 hiljade dinara, od čega je podijeljeno 3 miliona i 900 hiljada dinara. Ovdje je utvrđeno, da je višak dohotka, a prema tome i višak fonda plaća, uslijedio zbog toga, što je poduzeće svoje proizvode prodavalo po višim cijenama kao i uslijed izvjesnih kalkulativ-

nih rezervi. Ovdje je povećanje dohotka bilo uslovljeno i situacijom na tržištu te prodajom kvalitetnije robe. Može se reći da je premašenje plana dohotka, iako ne u cijelosti, zasloga radnog kolektiva i snalažljivosti rukovodilaca pojedinih odjeljenja.

»Izgradnja« je na primjer ostvarila oporezivi višak fonda plaća u iznosu od 16 miliona 659 hiljada dinara. Poduzeće je za plaće isplatilo više 6 miliona 742 hiljade dinara od predviđenog tarifnog pravilnika.

Iako je ukupno proizvedena vrijednost manja, dohodak poduzeća je povišen za 85 miliona i 600 hiljada dinara, a u vezi s tim i platni fond. Višak dohotka, a prema tome i višak fonda plaća, kod ovog poduzeća je ostvaren uslijed toga, što je ono svoje prodajne cijene obračunavalo iz-

nad stvarnih cijena koštanja.

U transportnom poduzeću »Jadrana« ostvaren je višak fonda plaća u iznosu od 10 miliona 13 hiljada dinara, a od toga je isplaćeno 2 miliona 661 hiljada dinara, od čega porez na višak fonda plaća iznosi 1 milion 117 hiljada dinara.

Višak fonda plaća i u ovom poduzeću dobrim dijelom nije nastao kao rezultat zalaganja radnog kolektiva, već uslijed toga što su povećavali cijene svojih usluga.

Zitni fond je također ostvario višak fonda plaća u iznosu od 4 miliona 537 hiljada dinara od čega je isplaćeno 2 miliona 269 hiljada dinara.

Premašenje dohotka od 7 miliona 553 hiljade dinara proizašlo je radi toga, što su materijalni troškovi u odnosu na planirane iznosili svega 29%. Analizom u ovom poduzeću je utvrđeno, da je ovdje postojala dobra organizacija i djelomično zasloga radnog kolektiva, dok veći dio zasloga

treba pripisati opskrbi žitaricama, radi čega je poduzeće uspjelo smanjiti troškove distribucije i na taj način doći do veće zarade.

Na kraju je ustanovljeno, da je i višak dohotka u Tvornici aluminijske u Lozovcu nastao iz rezervi u kalkulacijama a ne povećanjem proizvodnje ili zaslugom radnog kolektiva.

Izneseno stanje u poduzećima izazvalo je velik interes i živu diskusiju u kojoj su prisutni iznosili, pored ostalog, na koji su način njihova poduzeća ostvarivala višak fonda plaća i kako je isti raspodijeljivan. Na kraju je zaključeno, da se o radu sastanka upoznaju radnički savjeti kao i radni kolektivi a isto tako da se osnuje zajednički investicioni fond kojeg bi Narodni odbor gradske općine koristio za unapređenje grada.

Pojedina poduzeća na idućem zajedničkom sastanku iznijet će visinu novčanih sredstava koja su osigurali za taj fond.

DANAŠNJI BROJ DONOSI:

- * Roditelji i škola
- * Uspjela skupština poljoprivredne zadruge u Tijesnu
- * 51 zdravstveno-prosvjetni tečaj na kotaru
- * Rez kod bresaka
- * Građani pišu
- * Inicijativa radnog kolektiva na gradilištu Ražine
- * 10-godišnji perspektivni plan poljoprivredne proizvodnje
- * Sport i zanimljive novosti

PROSVJETA I KULTURA

RODITELJI I ŠKOLA

Zakon o obaveznom osmogodišnjem školovanju, zahtijeva da školu pohađa svaka dječica koja nije navršila 15 godina. Na našem kotaru mali je broj osmogodišnjih škola, pa je većina djece obuhvaćeno šestogodišnjim školovanjem, jer skoro u svakom mjestu u našem kotaru, gdje postoje dva i više učitelja, otvoreni su V i VI-i razredi u kojima učenici stječu osnovna znanja općeg obrazovanja.

Škola, kao općobrazovna, odgojna i kulturna ustanova našeg socijalističkog društva, ima veliku ulogu u daljnjoj izgradnji socijalizma, u odgajanju mladog naraštaja onako kako to zahtijeva naša socijalistička stvarnost. Ne samo da svaki predmet u školi ima odgojnu ulogu, već ima odgojnu ulogu i učitelj. On će svojim pravilnim odnosom prema radu i prema učenicima, dobrom metodom predavanja, zadavanjem i provjerenjem zadataka kod učenika, postići one ciljeve i zadatke formulirane za svaki predmet u nastavnom planu i programu.

Ali, neminovna je uloga roditelja u odgoju djece. Roditelji su, odgajatelji svoje djece u predškolskoj i školskoj dobi. Najme, njihova pomoć u odgoju djece školske dobi je nužno potrebna. Na koji način i kako?

Veza roditelja sa školom — je jedan od glavnih faktora za dobar i pravilan odgoj naše djece. Odnos, na primjer, roditelja prema djetetu, treba biti jednak odnosu učitelja prema učeniku. Različiti postupci dvaju odgojitelja (učitelj i roditelj) prema djetetu, dovode djeteta do toga da birna sebi nešto treće ili pak da prebjegne onomu što nije zdravo.

Dosadašnja praksa i iskustvo pokazuju nam, da je djeteta imitator starijih-roditelja i da ono svjesno ili nesvjesno usvaja kako pozitivne tako i negativne crte roditelja. Roditelji ponekad grde učitelja pred svojom djecom za učinjenu »nepravdu« prema djetetu, bez prethodnog razgovora sa učiteljem i naravno da se na ovakav način formira kod djeteta negativno mišljenje i učitelju kao svom do tada dobrom prijatelju i drugu. Ovakvi roditelji nisu pravi odgojitelji svoje djece. Ili pak loš odnos između oca i majke negativno utječu na formiranje karaktera kod djece.

Vladanje i postupak roditelja u društvu ima također loš utjecaj na djeteta. U većini

slučajeva od ovakvih roditelja imademo i lošu djecu u školi kako u učenju tako i u vladanju. Roditelji, naročito na selu, slabo vode računa o vladanju i učenju svoje djece u školi. Potrebno je stoga, da roditelj svakodnevno kontrolira rad svog djeteta, i da održava stalnu vezu sa učiteljem. Nije rijetka pojava na našem selu da pojedini roditelji, nakon što mu je dijete došlo iz škole, zaposle ga na poljskim i drugim radovima, a da li djeteta imade domaći rad ili ne, to im ostaje kao posljednje ili ih pak ne kontroliraju, jer uglavnom ide u školu. Imademo i jednu pojavu slabe brige pojedinih roditelja prema svojoj djeci u višim razredima osmogodišnjih škola. Najme, imade takovih daka koji se srde na svoje roditelje da ih dalje šalju u školu samo radi do bivanja dječjeg doplatka. Takvi učenici obično imaju po nekoliko negativnih ocjena. Trebalo bi jednom stati na kraj ovakvoj praksi kod roditelja. Najme, djeteta koje slabo uči u višim razredima osmogodišnjih škola a nije navršilo 15 godina, trebalo bi njihovim roditeljima smanjiti dječji dodatak. Ovakve mjere zbilja su potrebne prema nesavjesnim roditeljima. Ovakav slučaj imademo kod osmogodišnje škole u Skradinu, i mišljenja sam da se o ovom pitanju pozabave nadležni organi.

Važno je istaći pomoć naših učitelja onim roditeljima koji slabo rade u odgoju djece. Zato učitelji treba da budu pravi savjetnici roditeljima, da drže pedagoška predavanja po selima kako i na koji način da se djeteta odgoji da bi kasnije bilo doista korisno za našu socijalističku zajednicu. Iz ovog možemo izvući zaključak da u odgoju djece nema ništa jačeg nego što je živlični primjer roditelja.

Jurij Josip, učitelj

Učenicima u privredi osnovali zbor

Škola učenika u privredi — grad formirala je pred dva mjeseca pjevački zbor u kojem učestvuju omladinici ove škole kao i omladinke Ženske stručne škole. Uz pomoć dirigenta dosada su obradene četiri pjesme sa prilično uspjeha. Predviđeno je, da ovaj zbor javno nastupi prigodom proslave 1. maja. Vrijedno je istaknuti da svi članovi zbora posjeduju veliku volju i ljubav, pa je i očekivati da uspjeh ne će izostati. R.

Zablaće bez kulturnog života

Zaista je neshvatljivo da grad sa svojim prilično razvijenim kulturnim i društvenim životom ima tako neznatan utjecaj na obližnje Zablaće, u kojem ne samo da takav život nije razvijen, nego takoreći on i ne postoji.

Škola i nastavnici prvenstveno su pozvani da rade na oživljavanju društvene a posebno kulturne aktivnosti. Svakako da u radu trebaju imati

podršku kako pojedinih organizacija tako i pojedinaca u samom mjestu. Grad, međutim, nije pružio Zablaću ono što je mogao. Mještani očekuju pomoć i žele da čuju predavanja političkog ili kulturnog sadržaja. Kulturno-prosvjetna društva naših škola sa svojim izletima i izvedbama također bi bilo od koristi.

U školskoj zgradi postoji prostorija u derutnom stanju, bez vrata i prozora koja sada ničemu ne služi. Možda bi jedno od građevinskih poduzeća u gradu, u kojem vjerojatno ima i Zablaćana, moglo »skočiti« u nekoliko navrata do sela i urediti tu prostoriju za čitaonicu. U svakom slučaju i sami Zablaćani izmijenit će sadašnje stanje najbolje, ali uz pomoć grada to bi išlo lakše i mnogo brže.

Učitelji i nastavnici surađujte u listu

51 ZDRAVSTVENO-PROSVJETNI TEČAJ NA KOTARU

Na području našeg kotara aktivno djeluje 51 zdravstveno-prosvjetni tečaj u kojima je uključena isključivo seoska ženska omladina od 17—18 g. sa ciljem, da se ona upozna sa osnovnim znanjem iz higijene, zatim u pružanju prve pomoći, sprječavanju zaraznih bolesti i t. d.

Na svim ovim tečajevima obuhvaćeno je preko 800 polaznica. Rad ovih tečajeva ne postiže svuda jednake rezultate. Tamo gdje su se uz pomoć ostalih založili i sami učitelji kao rukovodioci tečaja, uspjeh je kudikamo bolji, a

sam rad odgovara postavljenoj svrsi. Imamo niz dobrih primjera u radu zdravstveno-prosvjetnih tečajeva, pa je ovom prigodom vrijedno istaknuti zalaganje učitelja iz Bratiškovca Nikolu Kričku, koji je znao prikazati važnost i korist ovog tečaja i na taj način uspje u zainteresiranju i okupiti sve polaznice, koje ga stalno, redovito i stopostotno pohađaju.

Među najbolje spadaju ona u centrima: Zaton, Dubrava, Vrpolje, Sapina-Doca, Primošten selo, Zlarin, Žirje, Danilo Biran, Jadrtovac, Tijesno,

Ježera, Murter, Betina, Gačlezi, Gošić, Krković, Medare, Dubravice i Sonković. U mnogim, pak, centrima pored obveznica, tečaj pohađaju i druge djevojke, pa i mlade žene sa djecom, kao što je to slučaj u centru Sapina-Doca.

Međutim, među najslabije spadaju oni u Bilicama, Konjevratima, Krčulju, Rupama, Vačanima i Varivodama, a to stoga što se rukovodioci tečaja nisu dovoljno založili, a niti tražili načina da obveznice zainteresiraju za pohađanje istog. L. G.

Uspjela skupština poljoprivredne zadruga u Tijesnu

NEZNATAN FOND ZA PROSVJETU I KULTURU

U proteklih godinama održano je nekoliko godišnjih i polugodišnjih skupština OPZ u Tijesnom, ali zaista ni jedna od njih nije tako uspješna ni po broju prisutnih ni po svom rezultatu rada, kao što je to posljednja skupština.

Skupštini je prisustvovalo preko 500 članova i njihovih obitelji. Dvorana zadrugnog doma bila je puna.

Iz izvještaja upravnog i nadzornog odbora vidi se da je uprava OPZ kroz proteklu godinu radila uspješno. Slabosti u radu nije bilo, osim što je bilo u toliko što oni priznaju u svojim izvještajima: »U našem radu sigurno je bilo i slabosti, jer tko radi taj i griješiti«, a koje su slabosti i griješke bile, o tome se nije govorilo.

Nakon pročitanih izvještaja, knjigovođa OPZ iznosi bilans rada zadruga kroz proteklu godinu. Poslije pročitano bilansa prešlo se na diskusiju, koja je otpočela veoma živo i kritički: »Zašto zadruga na pojedinim artiklima toliko zarađuje, čak su neki artikli skupljili kod zadruga, nego kod »Kornata«. Zašto svi članovi uprave rade u uljarni, a mnoge, koji su ranije radili i koji gore žive od njih, nisu primili?« Jedan diskutant, pošto je iznio nekoliko interesantnih podataka iz poslovanja zadruga, zaključio je da bi se moglo postaviti pitanje; da li je uprava mogla imati mož-

da 15—25% manje izdataka na materijalne i lične izdatke, pa da mjesto dva miliona dobiti zadruga postigne 2,5—3 miliona dinara. Tako je na primjer nabavljač izvršio putovanje u Slavoniju, pa u Split i zatim njegovom krivnjom upropašteno je 20 kg salame ili ukupno zadruga je putovanjem i upropaštenom robom oštećena za oko 25.000 dinara. Prošle jeseni uprava je povisila cijene vinu valjda zato, jer su tada neki članovi uprave prodavali vino bez obzira što to nisu dozvoljavale prilike na tržištu i tako je nastao gubitak od 32.000 dinara. U blagajni rade dva službenika, a posao bi mogao obavljati jedan. U uljarni često je radilo više ljudi nego je bilo potrebno, i materijalni izdaci mogli su možda biti manji, kada bi se o tome vodilo više brige.

U diskusiji je iznijet vrlo interesantan podatak o mogućnosti moderniziranja uljarne, pa je potkrijepljen činjenicom da je naše mjesto ove godine preradilo oko 60 vagona maslina, te uz 16% dobiti oko 10 vagona ulja, a kad bi modernizirali uljarnu s presama koje mogu izvući 20—24% i postavili separatora za destiliranje ulja godišnje bi se dobilo još oko 4 vagona ulja ili preko 6 miliona dinara.

Kod raspodjele dobiti na pojedine fondove primjećeno je od pojedinih zadrugara, da je malo predviđeno (5%) za

kulturno-prosvjetni fond, tim prije što su velike potrebe za održanje muzike, tečajeva, čitaonice i za pomoć tamburaškom zboru. U tome se njsu mogli složiti, ali je ipak novoj upravi stavljeno u zadatak, da o tome razmisli.

Predloženo je da bi neke pogone (mlin, kovačnica i gostionica) trebalo dati u zakup.

Takoder se isticalo, da se 1—2% od dobiti odvoji za čuvanje polja t. j. za plaćanje poljara, jer se još uvijek nanose ogromne štete našim polju od strane nesavjesnih ljudi.

Nakon žive diskusije doneseni su ovi zaključci: Da se uvedu poslovne knjižice preko kojih bi zadrugari kupovali i prodavali; da se izvrši analiza svih pogona i mogućnosti sniženja materijalnih i ličnih rashoda; da se uvedu u prodavaonice i pogone blokovi; da se neki od pogona (mlin, kovačnica i gostionica) dadu u zakup; da se 1—2% dobiti osigura za čuvanje polja i da se razmotre mogućnosti modernizacije uljarne.

Na kraju je izabran novi upravni odbor od 9 članova, dok je u nadzorni odbor ušlo 5 lica. Prisutni zadrugari dali su povjerenje najboljim ljudima, koji će po svojim sposobnostima raditi na dobrobit zadruga i naše socijalističke domovine. F.

ZA NAŠE POLJOPRIVREDNIKE

Rez kod bresaka

U većini slučajeva našim poljoprivrednicima dobro je poznat rez u vinogradarstvu, dok, naprotiv, rezu kod voćarstva posvećuju veoma malo pažnje. Međutim, kako on i u voćarstvu igra veoma važnu ulogu, to ćemo uputiti poljoprivrednike da se upoznaju na koji način treba obavljati rez kod voćaka, a posebno kod bresaka.

Postoje tri vrste pupova: lisnih, drvnih i cvjetnih. Kod bresaka su obično zastupljene sve tri vrste, a među njima se uvijek nalazi cvjetnih, i to obično dva cvjetna, a jedan lisni ili drveni. Što se tiče razpoznavanja vrste pupova ono je dosta lako, jer su lisni pupovi uski i zašiljeni, dok su cvjetni široki i okrugli. U proljeće iz pupova izbijaju listovi ili izbojci. Ovakav izbojak zovemo mladica. One često puta mogu biti nerodne, i to obično ako se na njima formiraju samo lisni ili drveni pupovi, pa stoga lakve mladice nisu poželjne. Dobra mladica mora imati mnogo dvostrukih ili trostrukih pupova, pošto se uz plodove na njima razvijaju i nove mladice. Osim ovako formiranih mladica imamo i onih koje islijeraju iz starog drva, a zovemo ih vodeni izbojak.

Rez ima svrhu da stablu dade oblik, te da ono redovito rodi. Znači rezanjem odstranjujemo sve one dijelove, koje smatramo nepotrebnim bilo da kvare oblik bilo da nam umanjuju rodost.

Da budemo dobro poučeni kako moramo postupati potrebno je, da se ukratko upoznamo sa ži-

votom breskve. Svakako da je najvažniji faktor sunce. Rezati treba tako da omogućimo suncu i zraku što je moguće slobodniji pristup. Pored sunca i zraka, veliko značenje ima i voda. Zbog toga treba nastojati da sva ta tri faktora uskladimo, pošto o njima zavisi razvoj biljke. Pri tom je potrebno napomenuti da se kod reza naročito pripazi da se biljka ne ostavi bez lisnih pupova, jer bi time doveli u pitanje daljnji opstanak biljke.

Da bi rez pravovaljano izveli svakako treba dobro poznavati rast breskve. Utvrđeno je, da breskva ima bujniji rast prvih deset godina, dok kasnije opada. Prema tome, voćar treba da se orijentira na koji način će rezati. Utjecaj reza osjeća stablo na onom mjestu na kojem smo odsjekli granu.

Ako smo odrezali jednu granu na kratko ili pak na dugo, tada se utjecaj reza osjeti samo na toj grani i u njoj neposrednoj blizini. Breskva, koja treba svake godine nove mladice za plodne pupove, mora imati rez na svim granama, tako da se dobiju nove mladice na svim granama, jer se samo tako osigurava ravnomjeran rod.

Za mlade breskve neka bude pravilo, da ih ne režemo previše kratko.

Želimo li da breskve redovito daju plod, moramo provodati rez odmah od prve njene godine, tako da usmjerimo grane na izbijanje novih grančica a ne da režemo kako nam se prohtije.

Posebnu pažnju treba posvetiti zapuštenim stablima, kod kojih je provođanje reza vrlo nužno, ali i težak posao. Kod ovih stabala moramo prići jakom rezu, što znači da staro stablo moramo rezati što više, tako da ono izbacuje što je moguće više novih izboja i mladica.

Dobar voćar treba da pravilnom njegovom postigne ravnotežu između rasta i plodnosti stabljike. To se jedino može postići rezom, čiji rad treba da bude uskladen prema vlažnosti tla, zatim gno, vu, obradivanju tla i t. d. Jedno ovisi o drugom, a sve zajedno sačinjavaju glavni uslov naprednog uzgoja bresaka. Rez kod bresaka može se vršiti ljeti i u zimi. Cilj je ljetnog reza da dade oblik, kao i da očista izbojke koji su ostali, znači taj igra važnu ulogu i za proizvodnju. Međutim, zimski rez ima zadatak da prikrati rodne grančice, zatim da održi krošnje u željenom obliku, formira plodne mladice za sljedeću godinu i da regulira rodost te godine. Ing. M. L.

U Mandalini otvoren grob iz III. vijeka

Ovih dana u Mandalini pećene zemlje, a podalje je pronađena jedna bakrena kopča, koja je služila za zakopavanje haljine. U neposrednoj blizini nogu naden je mali kramp i nož što je po svoj prilici pokojnik za života upotrebljavao.

Lična higijena

Da se našem selu do u novije doba posvećivalo malo pažnje u podizanju lične higijene stanovnika, uzroci leže u prvom redu u ustrojstvu prijašnjeg društva, gdje je zdravstvo značilo brigu samo za pojedinih čovjeka, trenutno bolesnog, dok se o zajednici nije vodila skoro nikakva pažnja, naročito ne u zdravstvenoj predobrani.

Zadatak socijalističke medicine u našem novom društvenom uređenju jeste, da zaštiti svo stanovništvo od bilo kakvih štetnih utjecaja, a koje bi išlo na uštrb po zdravlje čovjeka.

Postoji jedna stara narodna poslovice, koja kaže da je bolje spriječiti, nego liječiti. U tome ima mnogo istine. Usprkos te naše narodne izreke, malo je kome na selu poznato kako se bolest spriječava. Često smo, pak, svjedoci kako osobito stariji ljudi tvrdoglavo ostaju kod starih nezdravih navika, koje su protivne zdravom higijenskom shvaćanju.

Zar nije žalosno, da u našoj zemlji još uvijek imamo veliki pomor dojenčadi, da mnogo ljudi umire od tuberkuloze i t. d. Čemu imamo to pripisivati. Svakako većim dijelom neznanju!

Koliko ljudi na selu peru ruke prije jela? Vrlo malo, jer ne znaju da se baš trbušni tifus najčešće prenosi prljavim rukama. Koliko ljudi pljuju po podu svoje kuće, gdje puzu i igraju se mala dječa? Vrlo mnogo, ne znajući da se tuberkuloza prenosi ispljuvkom u kojem se nalaze njezine zarazne klice. Koliko puta vidimo da majke na selu često prije davanja hrane dojenčetu ili malom djetetu, tu jstu hranu prožvaču i tek onda stavljaju u njegova usta, ne misleći pri tom da time mogu zaraziti svoje dijete. Još se uvijek vida da »varalicu« za dojenče oslini prije majka ili netko od ukučana, a tek onda stavlja u usta dojenčetu.

Mnogo ima takovih primjera, a namjera nam je da se ovom prigodom pozabavimo nekim osnovnim nedostacima naše zdravstvene zaštite a osobito lične higijene.

Ponajprije želimo postaviti jedno pitanje. Da li nam je jasno što je to higijena? Ta se riječ, naime, često čuje, a da mnogi i ne znaju njeno pravo značenje.

Higijena je nauka o zdravlju, nauka, koja nas uči kako ćemo sačuvati naše zdravlje, zatim što štetno utječe na isto i kako ćemo tim štetama izbjeći. Vodeći računa o neposrednoj okolini i čitavim krajevima, proučavanjem zdravstvenih prilika u tom kraju higijena postavlja pred sve zdravstvene radnike stanovište zadatake u pogledu rješavanja svih nedostataka, te ujedno ukazuje put kako da se oni uklone.

Lična higijena prima na sebe jedan dio tih zadataka i vodi računa o ličnom životu čovjeka, njegovom radu i odmoru. Ona se bavi pitanjima čistoće tijela, stana, odjeće, i obuće, kao i o čistoći predmeta s kojima čovjek u dnevnom životu najčešće dolazi u doticaj.

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

Narodno sveučilište

U srijedu 11. ožujka u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća (površje Narodne kavane) održat će prof. Ivan Kovačić predavanje pod naslovom: **Škola i nastavnici u našoj stvarnosti**. Početak predavanja u 19 sati.

Narodno kazalište

CETVRTAK, 5. III. — REVIZOR — komedija od Gogolja.
SUBOTA, 7. III. — SCAMPOLO — komedija od Niccodemi-a.
NEDJELJA, 8. III. — GRANIČARI — drama od Freudenaicha u čast 8. marla — međunarodnog dana žena. Izvode članovi odbora Crvenog križa i organizacije AFŽ-a.
PONEDJELJAK, 9. III. — ZEMLJA SMIJEŠKA — opereta od Lehara.
UTORAK, 10. III. — ZEMLJA SMIJEŠKA — opereta od Lehara.

Kinematografi

TESLA: premijera američkog špijuskog filma — **KUĆA U 92. ULICI** — Dodatak: Filmske novosti br. 5 (do 9. III.)
Premijera francuskog filma — **LJUBAVNICI IZ VERONE** — Dodatak: Filmske novosti br. 6.
SLOBODA: premijera engleskog filma — **MALA BALERINA** — Dodatak: Mladost na trasi. (od 4.—9. III.)
Američki film u prirodnim bojama — **IRENE FORSYTE** — Dodatak: Srpski mjesečnik br. 4. (od 10.—12. III.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

Iz matičnog ureda

ROBENI

Slavko, sin Jerke i Margite Hujev; Joso, sin Jose i Ivanice Grigas-Grando; Anđelka, kći Frane i Zdenke Marić; Nada, kći Blaža i Marije Komadina; Mira, kći Rikarda i Nedjeljke Kanc; Ljubo, sin Jakova i Zorke Curavić i Branko, sin Miroslava i Senke Bogdan.

VJENČANI

Zaninović Vica, zemljoradnik — Minga Cvita, domaćica; Bulat Frane, motorista — Lučev Vjerislava, domaćica; Stojanović Vasilije, ronilac — Krčmar Marija, domaćica i Radaković Dane, por. JRM — Slavica Slavka, domaćica.

UMRLI

Triska Zorka rod. Štrkalj, stara 40 god.; Karadole Josip Marinkov, star 10 dana; Deronja Ivan pok. Iva-

Posjeta tvornicama

Vijest da ćemo ponovno posjetiti Ražine neobično nas je obradovala, što je i razumljivo kad se zna da se na Ražinama gradi jedan od najvećih industrijskih objekata u zemlji.

Dana 13. veljače krenuli smo u pratnji dvojice nastavnika. Vožnja nije dugo trajala i za nekoliko minuta našli smo se na gradilištu. Svi smo odmah opazili da je postignut veliki napredak u odnosu na prošlu godinu, kada se je tek obilježavao položaj budućeg velikog objekta.

Za vodiča smo dobili ing. Zorana Čulića, koji se s nama srdačno pozdravio i odmah zatim krenuo zajedno s nama kroz gradilište započevši sa objašnjavanjem.

— Ovdje, rekao je ing. Čulić, gradi se jedna od naših najvećih valjaonica. Tu će se vršiti elektroliza glinice, a zatim će se od aluminijske pravi razne žice, cijevi i drugi vrlo potrebni produkti za našu industriju.

Valjaonica je zapravo najveći objekt na gradilištu. Za njom po veličini ništa manje ne zaostaje hala za elektrolizu u kojoj su već počeli montažni radovi. Gdje god smo se okrenuli vidjeli smo užurbane radnike kako obavljaju različite poslove, a gradilištom je ozvanjala buka kompresora, zujanje dizalica i drugih strojeva.

U daljem izlaganju ing. Čulić je nastavio: »Godišnja proizvodnja tvornice iznosit će oko 15 hiljada tona aluminijske. S tom proizvodnjom

NAJVAŽNIJE SAOBRAĆAJNE VEZE

Vlakovi

Početak iz Šibenika
Putnički za Split u 2.20 sati
Ubrzani za Zagreb u 8.01 sati
Putnički za Split u 10.50 sati
Putnički za Zagreb u 15.11 sati
Putnički za Split u 18.22 sati

Dolazak u Šibenik

Putnički iz Splita u 10.15 sati
Putnički iz Zagreba u 13.08 sati
Putnički iz Splita u 17.39 sati
Ubrzani iz Zagreba u 21.11 sati

Autobusi

Polazak iz Šibenika
Za Split ponedjeljkom, četvrtkom i subotom u 6.00 sati
sa Poljane maršala Tita, a dolazak u Split u 8.00 sati.

Za Zadar svaki dan osim nedjelje u 6.00 sati iz Docca (plavom).

Za Oklaj preko Drniša i Knina svaki dan osim nedjelje u 14.00 sati kod Valrogasnog doma.

Za Kistanje svaki dan osim nedjelje u 14.00 sati iz Docca (splavom).

Za Benkovac svaki dan osim nedjelje u 14.00 sati iz Docca (splavom).

Dolazak u Šibenik

Iz Splita ponedjeljkom, četvrtkom i subotom oko 16.30 sati.

Iz Zadra svaki dan osim nedjelje oko 17.30 sati.

Iz Oklaja svaki dan osim nedjelje oko 8.30 sati.

Iz Kistanja svaki dan osim nedjelje oko 8.30 sati.

Iz Benkovca svaki dan oko 8.30 sati.

Parobrodi

Polazak iz Šibenika
Brza pruga za Split četvrtkom u 16.10 sati, subotom u 16.35 i nedjeljom u 16.50 sati.

Putničko-teretna pruga za Split ponedjeljkom u 7.00 i srijedom u 4.00 sati.

Brza pruga za Zadar—Rijeka utorkom, srijedom i petkom u 9.20 sati.

Putničko-teretna pruga za Zadar petkom u 2.00 i subotom u 12.00 sati.

Dolazak u Šibenik

Brza pruga iz Splita utorkom, srijedom i petkom u 9.10 sati.

Putničko-teretna pruga iz Splita četvrtkom u 18.30 i subotom u 10.35 sati.

Brza pruga iz Rijeke preko Zadra četvrtkom u 16.00, subotom u 16.25 i nedjeljom u 16.40 sati.

Putničko-teretna pruga iz Zadra ponedjeljkom u 5.40 i utorkom u 22.50 sati.

na, star 71 god.; Mikulj Ana Ilijina, stara 1 god.; Mrčela Jakov Jurin, star 34 god.; Beljan Nikola Nkolin, star 2 god.; Jušić Vica rod. Ninić, stara 68 god.

VIJESTI IZ NAŠEGA GRADA

Inicijativa radnog kolektiva na gradilištu Ražine

Ovih dana održana je konferencija sindikalne podružnice Tvornice i valjaonice aluminijske u Ražinama, kojoj su prisustvovali svi članovi radnog kolektiva. Dnevni red konferencije imao je samo dvije točke i to: takmičenje u čast 1. maja i takmičenje u čast 61. godišnjice rođenja druga Tita. Poslije življe diskusije odnosno nadopune i izmjene mišljenja članova radnog kolektiva, prijedlog plana takmičenja jednoglasno je prihvaćen.

Takmičenjem se počelo 21. veljače o. g. a trajat će do 25. svibnja. Sindikalne grupe unutar podružnice takmiče se između ostalih i u ovom području: koja će grupa bolje proučiti materijale VI. kongresa

SKJ i IV. kongresa Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije.

U planu takmičenja predviđeno je, a kolektiv se time složio u cijelini, da se do 10. ožujka o. g. osnuje sportsko društvo. Inicijativni odbor koji je već formiran, pristupio je u upisu članova i pripremama za održavanje osnivačke skupštine. Među članove kolektiva diskutira se i o nazivu društva. Mnogi su mišljenja, da se, po prirodi posla naše tvornice, društvo nazove »Dural«.

Kulturno - umjetničko društvo, koje će također biti osnovano, održat će do konca takmičenja najmanje jednu priredbu.

Dobrovoljnim radom čla-

nova kolektiva izvršit će se uređenje prostorija u kojem će biti smještena oba društva. Nadalje je zaključeno, da se na takmičenju u ovom području pozovu radni kolektivi Tvornice aluminijske Lozovac i Tvornice elektroda i ferolegura. D. Gnjidić

Osuđen zbog nepropisne vožnje

26. veljače o. g. pred Kotarskim sudom odgovarao je Mile Šišara, šofer Gradskog autotransportnog poduzeća zbog nepropisne vožnje na cesti Narodnog oslobođenja, te ga je osudio na 15 dana zatvora.

Cesto smo svjedoci kako pojedini nesavjesni šoferi usprkos određenih propisa voze kola i suviše prebrzo, tako ne samo da ometaju javni saobraćaj nego štave dovođe u opasnost i živote građana. Jedino pozivanjem na odgovornost i strogom kažnjavanjem prekršitelja javnog saobraćaja može se osigurati normalan saobraćaj u gradu.

Najposjećeniji film

Od svih filmova, koji su prikazivani poslije oslobođenja u gradskim kinematografima najveći posjet imao je meksički film — **Jedan dan života** — Na ukupno 22 predstave prisustvovalo je 8818 ljudi. Taj bi broj bio vjerojatno i veći da je ovdašnjem kinematografu »Tesla« bilo omogućeno da ga zadrži još nekoliko dana.

„Maraska“ otvorila prodavaonicu

Tvornica likera »Maraska« iz Zadra otvorila je svoju prodavaonicu u ulici Ivana Ribara. Prodavaonica je ukusno uređena i snabdjevena svim vrstama likera, koje građani mogu nabaviti u flašama kao i na malo.

ISPRAVAK

U prošlom broju našeg lista objavljen je napis »Slab odnos privatnih poslodavaca prema socijalnom osiguranju.« U istom su navedena imena privatnih poslodavaca koji nisu uplatili dužni doprinos za socijalno osiguranje. Pored ostalih, spominje se i Milan Perišić. Kako smo, međutim obaviješteni, Perišić je svoje dugovanje u potpunosti podmiri 21. veljače o. g.

MALI OGLASNIK

TRAŽIM SOBU I KUHINJU. Najamnina po dogovoru. Ponude slati na adresu: Ljubo Lučić — NO kotara Šibenik.

IZ LUKE

Prošlih dana isplivali su iz naše luke domaći prekooceanski brodovi »Avala«, »Zadar« i »Sarajevo«.

Brod »Avala« ukrao je teret od 500 tona pečenog magnezita i 10 tona višnjeg soka, »Zadar« je istovario razne mašine za potrebe Tvornice i valjaonice u Ražinama, a brod »Sarajevo« je ukrao 1100 tona cinkovog koncentrata i 20 tona suhih višanja.

Na Dobriki se nalazi brod »Kosmaj« koji iskrcava 7450 tona ugljena za koksiranje dovezene iz SAD. Poslije završenog istovara brod će ukratiti 4500 tona kromove rudače, koja će biti otpremljena u SAD.

Josip Lučić slikar-samouk

J. Lučić — autportret

Rijetka je pojava da je mnogim talentiranim ljudima za ovu ili za onu granu umjetnosti u staroj Jugoslaviji bilo omogućeno da se u potpunosti posvete umjetničkom stvaralaštvu. Naprotiv, njihov život bio je i suviše težak. Onj nisu nailazili ni kod koga na razumijevanje. Bez ikakve podrške bili su prepušteni sami sebi. Takav talenat posjedovao je i jedan naš sugrađanin. Riječ je ovdje o Josipu Lučiću, slikar-samouku. Jednog jutra našao sam ga u njegovoj radnoj sobi, gdje je upravo završavao jedan portret. Zamolio sam ga da za naše čitaoce ispriča nešto o sebi, o svom dosadašnjem umjetničkom stvaranju, kao i o perspektivama dalj-

Društvena evidencija Narodne banke

Trgovačko poduzeće »Gradski magazin« prosinca prošle godine imalo je 96.945.236 dinara robnog prometa. Taj promet vidi se iz evidencije poduzeća i društvene evidencije Narodne banke S tim prometom je poduzeće ostvarilo 1.304.843 dinara netto fond plaća. Od ostvarenog fonda plaća dolazi na višak fonda plaća 275.234 dinara. Na obračunati iznos fonda plaća poduzeće je imalo uplatiti 966.765 dinara za akumulaciju i fondove. Podružnica Narodne banke nije se složila sa obračunom poduzeća, te je uzela sa tekućeg računa poduzeća cca 8.000.000 dinara na ime akumulacije i fondova po nerazumljivom obračunu. Po obračunu društvene evidencije Narodne banke poduzeće »Gradski magazin« je imalo u prosincu prošle godine platni fond od cca 18.000.000 dinara, a akumulaciju i fondove od cca 10.800.000 dinara. U stvari, poduzeće je u prosincu isplatilo na račun plaća samo

1.029.609 dinara. Na ime viška fonda plaća za razdoblje od 1. VII. do 31. XII. 1952. poduzeće je isplatilo 1.101.447 dinara, od kojeg je iznosa isplaćeno u mjesecu kolovozu prošle godine 459.964 dinara, a ostatak u veljači o. g. 641.483 dinara. D. K.

GRADANI PIŠU

Za pravilan odgoj

Aktiv Narodne omladine u Skradinu ima priličan broj članova. Svim članovima pružaju se povoljni uvjeti za njihovo kulturno obrazovanje. U prvom redu mjesto je elektrificirano, zatim postoji poljoprivredna zadruga, kinematograf »Krka« i t. d. Pored toga, postoji omladinski nogometni klub »Šošak« zatim čitaonica, koja raspolaže sa dovoljnim brojem raznovrsnih knjiga.

Mnogi su članovi tog aktivna uposleni kod raznih poduzeća. Neki su pak zbog slabog rada i vladanja otpušteni sa posla i sada lijenčare po ulicama mjesta. Sakupe se negdje pred lokal, tržnicu ili trafikom pa zadirkivaju goste i prolaznike, koji dolaze iz obližnjih sela, te ih oslovljavaju sa raznim nepristojnim nazivima i nadimcima, radi čega dolaze u sukob sa mnogim osobama, naročito onjima izvan mjesta. U nedostojnom poslu ističu se odrasli omladinci Niko Žura i Nine Škender Zvonimirov.

Sa svoje strane ističem, da je potrebno da o tome povede računa i Kotarski komitet NOH-a, te da sve takve članove kritiziraju sa ciljem da ih se odvrate od takvog nedostojnog ponašanja koje ih moralno upropaštava i protivno je liku socijalističkog omladinca. Lj. A. Radišić

Krajnje je vrijeme

Cesta Narodnog oslobođenja jedna je od najprometnijih arterija u gradu, a na čijim se pojedinim zgradama još mogu nazrijeti neizbrisane slike i parole iz doba talijanske okupacije. To možemo opaziti na zgradi sjemeništa kao i na zgradi bivše činovničke zadruge. Također je vidljiv natpis »Sebenico« na ulazu u grad sa sjeverne strane.

Obzirom da je punih devet godina prošlo od odlaska fašističkog okupatora, onda se sa pravom možemo zapitati: zar nije bilo dovoljno vremena da se tragovi mrskog okupatora jednom zauvijek skinu. D. G.

„Koja ste vi žena“

Ušla sam u prodavaonicu tekstila br. 1 i zamolila prodavačicu da mi pokaže košulje, jer da mi treba jedna za muškarka srednje visine. Tako sam joj rekla, budući da nisam znala točan broj. Upitala me, da li mi je to za muža. Kada sam joj potvrdila, kazala mi je: »E, pa koja ste vi žena, kad ne znate koji vam broj košulje nosi muž.«

Njena drskost me iznenadila, rekla sam joj da mi se žuri, jer sam kod kuće ostavila malo djeteta, pa neka mi pokaže još neke košulje. Na to mi je ona jednostavno odgovorila: »Pa ako vam se žuri možete otići.«

Zaista dobra i pristojna prodavačica! N. P.

Socijalistički savez radnog naroda za grad Šibenik

Priređuje svoj

VELIKI PLES

u prostorijama hotela „KRKA“

Početak u 20 sati.

Bogata lutrija na plesu.

Perspektivni desetogodišnji plan razvitka poljoprivredne proizvodnje

Stočarstvo

(Nastavak)

Perspektivnim planom predviđeno je povećanje:

	1952. god.	1957. god.	1962. god.
konja	1960 kom.	2.180 kom.	2.400 kom.
goveda	2446 kom.	3.221 kom.	6.000 kom.
ovaca	70800 kom.	85.000 kom.	120.000 kom.
svinje	3700 kom.	5.000 kom.	6.000 kom.
perad	28000 kom.	38.000 kom.	50.000 kom.
košnica	709 kom.	1.000 kom.	1.200 kom.

Konji. Od 1952. g. do 1962. g. predviđeno je povećanje od 440 konja, a od ovoga predviđeno je povećanje, postojeći broj kobila od 310 do 460. U vezi dobivanja novog dobrog podmlatka, s jedne strane potrebno je poboljšati ishranu rasplodnih kobila, a s druge strane nabaviti iz državnih postuherni dva pasuha lipicanske pasmine.

Postepeno odabirati i odgajati vlastiti dobar rasplodni muški i ženski materijal.

Magarci, mazge i mule. Ova vrst stoke na krševitom dijelu našeg kotara predstavlja veoma važnu radnu životinju. S tog razloga potrebno je kvalitetno podignuti ovu vrst stoke.

U tom pravcu potrebno je nabaviti dva rasplodna napolitanska magarca, koji bi križanjem sa domaćim magaricama popravilo kvalitet ovih, osim toga u križanju sa manjim kobilama dobili bi se mule dobrih radnih osobina, a u obratnom križanju manji pasuha sa dobrim magaricama dobile bi se

mazge dobrih radnih sposobnosti

Goveda. Za deset godina predviđeno je povećanje od 1.554 goveda. Danas ima 1.140 rasplodnih krava. Perspektivnim planom predviđa se povećanje na 2.200, ovo prvenstveno dolazi u obzir u selima oko Šibenika, zatim na području općine Đevrske, gdje uslijed objektivnih mogućnosti povećanja krmne baze moguće je i povećati broj krava.

Proizvodnju mlijeka popravkom kvalitete i poboljšanom ishranom od sadašnjeg srednjeg godišnjeg prosjeka od 450 lit. u godini, trebalo bi podignuti proizvodnju na 1.200 prosječno godišnje.

Proizvodnja mlijeka u neposrednoj blizini Šibenika iznosila bi se na tržište, dok bi se proizvodnja sa područja općine Đevrske upotrebljavala za preradu u mliječne proizvode. U tu svrhu na području općine Đevrske potrebno je podignuti modernu mljekovnu.

Osim podizanja govedarstva po broju, potrebno je pristupiti i popravljajući kvalitete goveda. Dosađajna opća produktivnost je veoma slaba. Potrebno je postupno voditi brigu oko odabiranja dobrih plodkinja, te odmah nabaviti dva do tri bika dobre rasplodne kondicije. Za naše prilike dolazi u obzir oberintalsko govedo.

Jedan rasplodnjak za područje općine Đevrske-Skradin smjestio bi se na dobru Žažvić, a drugi za potrebe područja Šibenika i okolice na novoformiranom rasadniku u okolici Šibenika

Ovčarstvo. Ono predstavlja i predstavljat će najvažniju granu stočarstva, te u pogledu uzgoja treba posvetiti najveću pažnju.

U tom pravcu treba poboljšati ishranu ovaca, i to popravkom ispašnih područja. Travnj ispašni pokrov treba postepeno popravljati nadosijavanjem trava koje odgovaraju kršu, zatim uvođenjem ispašnog preloga.

U uzgojnom pogledu popraviti kvalitet domaće ovce. Potrebno je unijeti svježu krv u postojeće torove, u tom pravcu za naše područje potrebno je uspostaviti selekcionu ovčarsku stanicu sa dovoljnim brojem ovnova i to prvenstveno sjeničkih za područje zagorskog dijela kotara, a zatim rudo ovnova ili njihovih križanaca za područje primorja.

Iz ove selekcionne stanice ovnova bi se ubacivali u pojedine torove radi oplođnje, s tim da bi se iz takovih torova isključili iz rasploda postojeći ovnova loše kvalitete.

Na ovaj način kroz stanovito razdoblje obnovio bi se uzgoj potpuno, što bi povećalo proizvodnost na vuni, mesu i mlijeku.

Peradarstvo. Ovo je vezano uz uzgoj po domaćinstvima, najviše domaće kokoši pogrmaša, zatim pura i još najviše u proizvodnom raju istočno od toka Krke, palka i guska rjeđe. Povećanje, koje je predviđeno perspektivnim planom, odnosi se uglavnom na kokoši.

Uzgoj bio bi vezan uz domaćinstva održavajući i dalje domaćinstva, koja se do sada pokazala otpornom i na ishranu skromnom, a po nosivosti i po proizvodnji mesa osrednjom.

U većem uzgoju bilo bi potrebno osvježavati domaću kokoš križanjem sa venhord pjevcima radi povećanja nosivosti.

Pčelarstvo. Uzgoj pčela vezan je uz pojedina područja gdje ima dovoljno paše. Uslijed suša u ljetnim mjesecima uzgoj često dolazi u opasnost, tako da je potrebno umjerno pohranjivanje. Radi daljnjeg uzgoja osobito na otocima bit će potrebno popraviti pašu sadnjom medonosnih kultura. Iz postojećeg uzgoja postepeno treba isključivati primitivne košnice i zamjeniti ih modernima.

(Svršetak)

ZABAVA • POUKA • ZANIMLJIVOSTI

Petrolejska svjetlost i „džepovi“ triju država u SAD

Jedno ogromno blago, koje se cijeni na oko 50 milijardi dolara, leži na dnu mora uzduž kalifornijske obale. Radi se o jednom od najbogatijih nalazišta petroleja u SAD: jednom produženju in, kako kažu tehničari, jednom »džepu« od prostranih petrolejskih »krakova« koji se šire pod zemljom preko tri države u SAD, i to Teksas, Kalifornija i Louisiana. Eksploatacija ovih nalazišta ne predstavlja neke naročito tehničke poteškoće. U svakom slučaju ništa se ne može poduzeti prije nego što se riješi najglavnije pitanje t. j. komu pripadaju ova nalazišta, Federaciji vladi ili pak gore navedenim trima državama? Tu su se sukobije dvije suprotne teze: jedna »regionalna« koja smatra petrolejski »džep« kao teritorijalno produženje triju zainteresiranih država, i »federativna« teza koja smatra da su ovi »džepovi« isto što i neobrađivana zemlja koju treba naseliti. Ovo pitanje, pod udarom jakih zainteresiranih stranaka koje u petrolejskom klanu nazivju »lobbies«, postalo je jedno od velikih »zasjeda« za predsjedničke, izbore koji se su nedavno održali. »Lobbies« su uspjeli godinu 1950. da osiguraju većinu deputata koja je izglasala jedan zakon kojim se daje Kaliforniji, Louisiani, a najvećim dijelom Teksasu vlasnost nad ovom »offshore land« (Teritorij podalje od obale). Ali predsjednik Truman je energično uticao »veto«. Petrolejskim društvima nije preostalo ništa drugo nego da sačekaju poraz demokratske stranke na predsjedničkim izborima kako bi tada mogli ostvariti svoje ciljeve. Eisenhowerov program, čiji je veći dio izborne agitacije bio financiran od strane jednog petrolejskog magnata iz Teksasa, predviđa davanje petrolejskih nalazišta trima državama. Na taj način bi ove države postale najmoćnije u federaciji.

Paralelno sa pitanjem vlasnosti postavlja se i jedno pitanje iz međunarodnog prava. Prema važećoj internacionalnoj konvenciji teritorijalne vode se protežu na udaljenosti od 3 engleske mijle od obale. Kako se petrolejska nalazišta nalaze izvan teritorijalnih voda, to bi svaka država (naročito se boje Rusije) mogla da pristupi eksploataciji ovih nalazišta pomoću plovnih radionica bez da joj se SAD može zakonski suprostaviti. Sada se pomišlja na to kako bi se proširila granica teritorijalnog mora t. j. da bi se ova petrolejska nalazišta uključila u teritorijalne vode. U prilog ovome ide i primjer kojeg je nedavno dao SSSR, kada je jednostranom odlukom proširio svoju granicu teritorijalnih voda u Baltičkom moru.

ZANIMLJIVO PODUZEĆE

U Sidney-u su tri poslovna Australijanca osnovali filantropsko poduzeće »Transportno društvo za obožavaoce Bahaa«. Oni su kupili izvjestan broj automobila koji krstare gradom od 9 sati navečer do 5 sati u jutro. Kad šoferi ovih filantropskih automobila susretnu svojeg građanina, kojim su za ljubav alkohola noge otkazale poslušnost, stavljaју ga u automobil, potraže mu u lisnici adresu i u džepu ključ

od kuće, te ga nakon toga odvezu kući. U slučaju potrebe klijent biva i odnesen na rukama u svoju spavaću sobu, svučen i stavljen u krevet. Ovo »društvo« ima svoje stalne klijente, koji u zapućku odijela nose jedan poseban znak. Boja ovog znaka je određena prema vrsti tražene usluge: plava za prijevoz do kapije, crvena za predaju u kuću, a zelena za prijenos do kreveta.

Za zdravlje sportista

U prošlu nedjelju prilikom prijateljskog susreta između »Arbanasa« i »Šibenika«, koji je održan na stadionu »Rade Končar«, imali smo prilike vidjeti pojavu koja zaista zabrinjava.

Vjetar je tog dana snažnije puhao te je podizao »oblake« prašine, koja je na momente zastirala igrače i »zeleno« polje. Sasvim je razumljivo da je razigrana mladost udisala prašinu u vrijeme najvećih napora kako srca tako i pluća. Što to znači za organizam mladih ljudi nije potrebno dokazivati. Jedno je činjenica da sportska aktivnost pod ovakvim prilikama ne ide u prilog jačanju zdravlja sportista. Naprotiv.

Postavlja se pitanje da li se bar donekle može spriječiti štetno djelovanje prašine. Hidranti na stadionu postoje i malo više brige za zdravlje sportista, onda će teren biti poliven ne samo pred utakmicu nego i pred trening. Sportske organizacije su dužne čuvati zdravlje svojih aktivnih članova, one moraju voditi brigu za razvijanje i jačanje njihovih zdravstvenih sposobnosti. U protivnom slučaju takve organizacije ne ispunjavaju jedan od najvažnijih svojih zadataka.

Samo polijevanje igrališta ne riješava stvar u potpunosti. Sadašnje stanje iziskuje obimnije radove — nasipanje debljeg sloja prikladnije vrsti zemlje, zasijavanje odgovarajuće trave. Za takve radove potrebna su znatna materijalna i novčana sredstva, koja sam klub nije u stanju, pa ni uz najbolju volju, namaknuti. Uredjenje takvog igrališta, koje će udovoljavati, pored ostalog, i higijenskim uslovima, nije stvar samo jednog kluba, već to treba da bude briga vlasti, poduzeća, ustanova i svih naših građana, tim više kad se zna da sport nije nikakav luksuz već nužna potreba u našim socijalističkim uslovima.

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

DTO „Partizan“ u Mandalini formirao tečaj za prednjake

Iako ovom novoformiranom društvu nedostaju potrebni rekviziti za normalan rad, i pak je ono nedavno formiralo jedan tečaj za prednjake. Tečajem, u kojem je uključeno deset članova, rukovodi Zlatko Belamarić, nastavnik fizikulture. Njegovim završetkom dobit će se potreban stručni kadar koji će nesumnjivo mnogo koristiti daljnjem razvoju ovog mladog

društva. Da bi se zaključaj sa nedavno održane osnivačke skupštine proveli u djelo neophodno je potrebna materijalna i novčana pomoć, koju društvo sa punjom pravom očekuje u prvom redu od Saveza za tjelesni odgoj »Parti« postoji velik odaziv kod omladine Hrvatske, tim više što dine za ovu granu sportske aktivnosti.

U prijateljskom susretu

„Šibenik“ - „Arbanasi“ 5:1 (2:0)

U okviru priprema za nastupajuće prvenstvo »Šibenik« je u nedjelju na svom igralištu odigrao prijateljsku utakmicu sa »Arbanasima«, koju je riješio sa 5:1 u svoju korist.

Oko 600 prijatelja domaćih, uza sve postignute zgoditke i uzbuđljive situacije koje su se zbile u kaznenom prostoru jednih i drugih, nisu zadovoljni igrom. Sigurno je i jak vjetar, koji je na momente dizao »oblake« prašine na terenu, ometao realiziranje već unaprijed smišljenih akcija jedne i druge ekipe. Činjenica je, međutim, da naša momčad, bar u ovom susretu, nije bila u stanju da način igre prilagodi momentalnim vremenskim prilikama. Kod pripremanja momčadi svakako je potrebno da se, pored osta-

log, i na ove momente svrati ozbiljna pažnja u koliko se žele zabilježiti uspjesi u nastavku prvenstva Hrvatsko-slovenačke lige.

Guesti iz Arbanasa ugodno su iznenadili svojom borbenom i nadasve fair igrom. Oni su se uspješno suprostavili domaćima naročito u prvom dijelu igre, u nastavku, međutim, nije im dostajalo snage.

Zgoditke su postigli za »Šibenik« Tedling i Đurić po dva, te Živković jedan, a za »Arbanase« desno krilo.

Stanko Knež je dobro vodio ovaj prijateljski susret. Igrači jedne i druge momčadi svojom fair igrom olakšali su njegov posao. A to je potrebno zabilježiti.

Kuglaši se pripremaju za prvenstvo Hrvatske

Na nedavno održanoj godišnjoj skupštini KK »Šubičevac« glavni predmet diskusije bio je usmjeren ka onasovljenju društva radničkom i srednjoškolskom omladinom kod koje postoji velik interes za ovu granu sporta. Ustanovljeno je, da je dosada malo pažnje posvećeno pitanju uključivanja omladine u rad društva, te je zaključeno da se odmah prije njegovoj realizaciji. Također je donesen zaključak da se čim prije započne izgradnjom jedne moderne dvostazne kuglane, bez koje se ne može ni zamisliti daljnji uspješni razvoj kuglaškog sporta u gradu.

U novoizabranom upravi ušlo je 10 drugova. Za predsjednika je izabran Marijan Belamarić, a za tajnika Srećko Hladica.

Na prvom sjednici uprave društva odlučeno je da se započne sa redovitim treninjom kako bi se što spremnije dočekalo pojedinačno prvenstvo NR Hrvatske koje će za-

Prvi nastup juniora

U predigr utakmice »Šibenik« — »Arbanasi« sastale su se juniorske ekipe »Šibenika« i »Jadrana«. To je ujedno bio prvi ovogodišnji nastup mladih igrača »Šibenjka«. Susret je završio tijesnom pobijedom »Šibenika« sa rezultatom 1:0 (0:0). Zgoditak je postigao Brajković II.

početi 29. ov. mj. u Zagrebu. Takmičenje će se održati po međunarodnom sistemu. Kako doznajemo KK »Šubičevac« između svojih članova izabrat će četvoricu najboljih, koji će biti upućeni na pomenuto natjecanje.

„SPLIT“ - „ŠIBENIK“

U nedjelju 8. ov. mj. odigrat će se na stadionu »Rade Končar« prijateljska nogometna utakmica između »Šibenika« i »Splita«. U gostujućoj momčadi, pored ostalih, nastupit će i bivši igrači »Hajduka« Radovniković, Baranović i Mladenović. Sva trojica igrača pristupila su momčadi »Splita«.

Momčad »Splita« u prvom dijelu prvenstva Splitske podsavezne lige nalazi se na čelu tablice u svojoj grupi ispred »Zmaja« iz Makarske, kojeg je na njegovom terenu pobijedila sa 1:0, te ima mnogo šansi da to mjesto zadrži i do kraja takmičenja, tim više što je u posljednje vrijeme pojačana imenovanjem igračima.

Momčad »Šibenika« će do početka natjecanja u Hrvatsko-slovenačkoj ligi »odigrati niz prijateljskih susreta kako bi stekla punu kondiciju i povratila formu u kojoj se nalazila u prvom dijelu igračkog takmičenja. Početak utakmice zakazan je u 15 sati.

KOLIKO SE JE SMANJILA KUPOVNA MOĆ

Prema jednom izvještaju statističkog ureda Ujedinjenih Nacija, valuta na jedne države nije zadržala svoju predratnu kupovnu moć. Vrijednost engleske sterlinge smanjena je za 10 šilinga, Norveška kruna se je najbolje oduprla poslijeratnim teškoćama. Ona danas ima vrijednost 79% od predratne. Grčka dragma vrijedi svega 0,02% od predratne. Dolar SAD i Kanade, koji danas imaju skoro istu vrijednost, posjeduju kupovnu moć, koja odgovara iznosu od 53 cente iz 1939. god. Australijska sterlinga vrijedi danas manje od polovine predratne: 47%, a talijanska lira 2% predratne.

AUTOKRITIKA

Kako se sastavlja statistika o proizvodnji u SSSR-u možemo najbolje vidjeti iz sovjetskog humorističkog lista »Krokodil«. U jednom od prošlogodišnjih brojeva bile su objavljene tri slike. Na prvoj se vidi direktora jedne tvornice kako šalje telegram sljedećeg sadržaja: »Plan ispunjen 100%«. Na drugoj slici telegram, uslijed griješke na pošti, postaje: »Plan ispunjen 100%«. Na trećoj slici se opet vidi istog direktora koji, gužvujući među prstima odgovor predpostavljenih kojim ga se otpušta iz službe, neprestano ponavlja: »Ne razumijem kako su mogli otkriti istinu...«

ANEGDOTE

PLEBEJSKI GENERAL

Jednog je dana francuski general Chevert (1695—1768) vodio vrlo žestoku prepisku sa vojvodom od Longea. Vojvoda, koji je u ovoj prepirci imao krivo, počeo je prebacivati Chevertu da je plebejac, te da je oficir koji je proizšao iz vojnog ešalona. Na kraju je zaključio: »Zgleda mi, generale, da vi zaboravljate razliku koja nas dijeli.« »Nikako, gospodine vojvodo — odgovori general — dapače objasniti ću vam kako ovu razliku bolje poznam nego vi. Da sam se rodio kao vojvoda, danas bi sigurno bio maršal Francuske, međutim, da ste se vi rodili plebejac kao i ja, onda bi sigurno još bili brijač kod nekog regimenta«.

ZALOST NA DVORU

Povodom smrtnog slučaja na kraljevskom dvoru obukose svi dvorjani odmah najdubju crnicu. Čuveni vojskovođa Molitke, koji se vratio upravo s neke napore vojne vježbe, nosio je sivu i zaprašenu uniformu.

Kralj, opazivši to upre prstom na zaprašene hlače:

— Generale, kod ovake velike žalosti, vi se pojavljujete baš u takvim hlačama?

Molitke stavi mirno ruku na srce i odgovori zlovoljno:

— Veličanstvo, ja ne tugujem s hlačama!

Od onda je imao mira od dvorskih sintičavosti.

HUMOR

U ZVJEZDARNICI

— Svijetlo zvijezde, koju ću vam kasnije pokazati kroz veliki dalekozor, potrebno je osamnaest sati da dopre do Zemlje.

— Ah, ne bih li mogao onda doći sutra?

U ŠKOLI

Učitelj: »Kako glasi množina od glazbenik?«

Ivica: »Orkestar«.

NESRETAN DAN

— Mislite li, da donosi nesreću kad se čovjek ženi u petak?

— Zašto da baš taj dan bude iznimkom?

BLIZANCI

Otac blizanaca sinčiću: »Ivica, danas ne treba da ideš u školu. Sutra možeš reći učitelju da si dobio dva brata.«

Ivica: »Ah, tata, ne bih li mu mogao reći da smo dobili jednog brata, a drugu sedmicu opet bih mogao izostati iz škole i onda mu kazati da smo dobili još jednog?«